

Územní dopady veřejných politik: význam a výzvy prostorové analýzy při hodnocení dopadů regulace

Alexandre Reznikow

vedoucí oddělení analýz a hodnocení dopadů regulace- MMR

MMR, Oddělení analýz a hodnocení dopadů regulace

1. října 2025, Praha

Proč se zabývat územními dopady regulací?

- Veřejné intervence (regulace, programy apod.) ovlivňují rozvojové trajektorie regionů = implicitní regionální politika
 - » Investiční politika, daňová politika, sociální politika, vzdělávací politika...
- Mezuregionální rozdíly ovlivňují efektivitu veřejných intervencí
 - » Nesoulad poptávky a nabídky, absorpční a institucionální kapacity...
- Metodika RIA zahrnuje hodnocení územních dopadů
 - » Současně probíhá její aktualizace (spolupráce s vládním analytickým útvarem) -> Territorial Impact Assessment

Hodnocení územních souvislostí optikou řešeného problému

Existují regiony (typy území, či územní celky), ve kterých se daný problém projevuje a koncentruje? Případně se v nich koncentruje sociální skupina / dotčený aktér?

- Dopady navrhované regulace mohou být heterogenní pro různé územní celky, i pokud to není záměrem regulace.
 - » Problémy, které regulace hodlá řešit, jsou nerovnoměrně geograficky rozložené a opatření mohou tedy mít nerovnoměrně rozložené dopady.
- Dopady mohou být pro území rozdílná i pokud jsou důsledky problému distribuovány rovnoměrně
 - » Tedy stejný zásah může mít rozdílný dopad v rozdílných územích, díky jejich specifitě.

Implikace pro volbu vhodného řešení a design intervencí

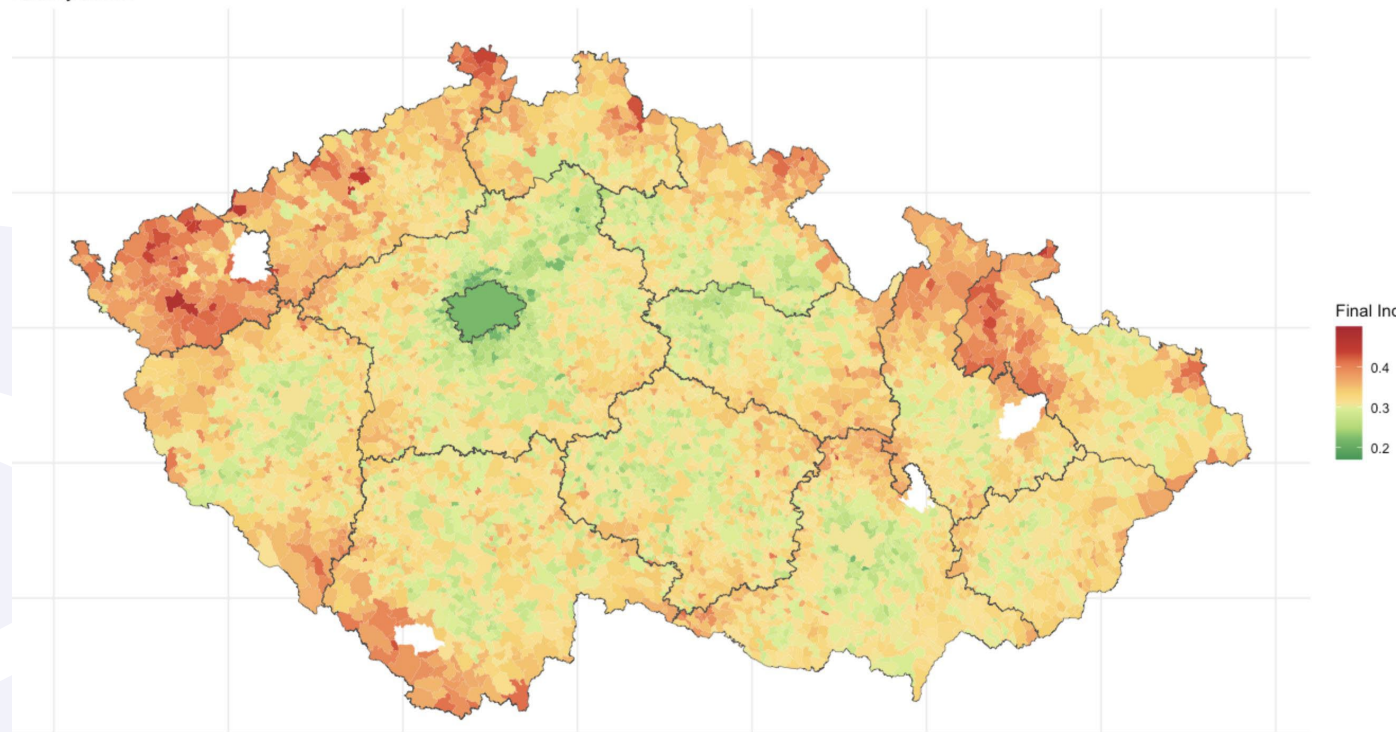
Reflektuje intervenční logika prostorový vzorec problému a dopadu problému?

- V návaznosti na popis více či méně regionálně nerovnoměrného výskytu problému a/nebo heterogenních územních dopadů opatření řešit problematiku:
 - » jednotně pro celé území ČR,
 - » odlišně pro různé části území ČR (intervence řeší problém na celém území, ale v odlišných částech území je nutné jiné řešení),
 - » selektivně pouze pro některá území ČR (intervence řeší problém pouze ve vybraných regionech Česka).

Příklad energetické chudoby / zranitelnosti

- Problém energetické chudoby se nevyskytuje homogenně napříč územím:
 - » Interakce geografických (např. délka topné sezony) a socioekonomických faktorů (např. příjmová chudoba, struktura rezidenčního trhu)
 - » Koncentrace těchto problémů v některých oblastech
- Příliš nízká granularita (např. krajská úroveň) neumožní detailní pochopení tohoto problému
 - » Nutná analýza problému na úrovni menších geografických celků
 - » Nutná propojení různých dat

Finalny Index

Zdroj: [Masarykova univerzita – Projekt: Příčiny a prevence energetické zranitelnosti \(PAPEZ\) – TA ČR \(TQ01000302\)](#)

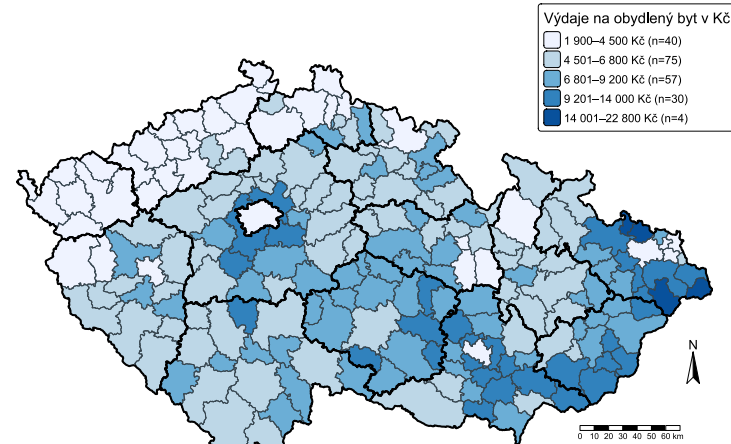
Slepá místa řešení problému energetické zranitelnosti

- Dlouhodobým a udržitelným nástrojem řešení energetické chudoby jsou investice do zateplování budov (např. Nová zelená úsporám)
- Zároveň existuje řada dalších "neinvestičních" opatření: sociální tarify, sociální dávky...
 - » Dopady těchto intervencí nejsou rovnoměrné napříč územím
- Porovnáním územního výskytu problému a regionálním rozložením různých typů intervencí lze identifikovat slepá místa a do budoucna lépe cílit tuto intervenci
 - » Lepší cílení = vyšší efektivita / dopady intervence
 - » Synergie mezi intervencemi = hospodárnější intervence
- Často ovšem chybí podrobné územní členění dopadů veřejných intervencí a vyžaduje se propojení dat různých realizátorů / implementátorů politik

Výdaje programů Nová zelená úsporám jsou koncentrovány do východní části ČR

Celkové investiční výdaje programů Nová zelená úsporám na obydlený byt v Kč v letech 2014 až 2023

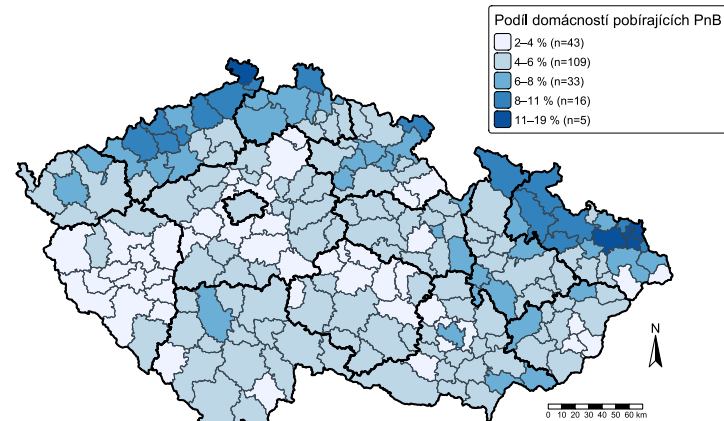
26 mld. Kč celkem, 5 736 Kč na obydlený byt v ČR

SO ORP Ústeckého a Moravskoslezského kraje mají nejvyšší podíl domácností pobírajících příspěvek na bydlení

Podíl domácností pobírajících příspěvek na bydlení v SO ORP za rok 2024

Průměrný podíl za celou ČR = 5,7 %

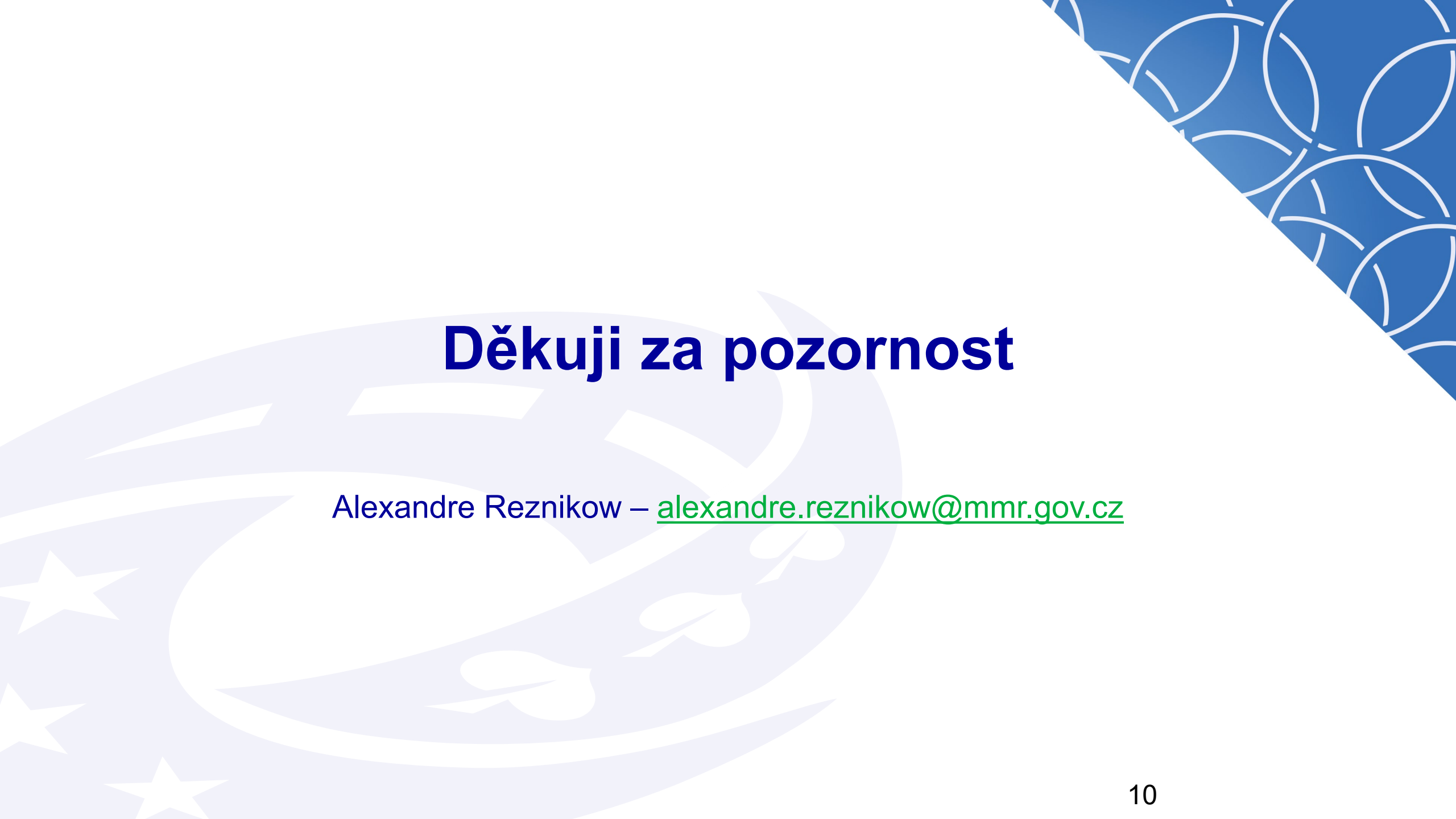

Překážky a výzvy

- Dostupnost dat
 - » Existence dat s územním rozměrem
 - » Dostupnost dat na relevantní geografické úrovni
 - » Propojení dat od různých správců / administrátorů
- Proporčnost prostorové analýzy
 - » Potenciálně vysoká časová i finanční náročnost sběru dat
 - » Nutná včasná definice analytických potřeb v ranných fázích tvorby politik
- Kompetence a dovednosti analytiků veřejných politik
 - » Nelze očekávat vysokou míru kompetence ve všech veřejných institucích
 - » Role MMR jako servisní jednotka TIA pro ostatní resorty

Závěry a implikace do budoucna

- TIA není jen formální metodika / nástroj, jde o způsob přemýšlení nad tvorbou veřejných politik. Tvůrcům politik to přinese:
 - » Lepší porozumění problémům, které řeší
 - » Efektivnější zacílení intervencí
 - » Znalost o tom, jak cílit omezené finanční zdroje
- Návody / Metodiky pro aplikaci TIA nestačí pro praktické využití na ministerstvech. Ukazuje se, že:
 - » je žádoucí budovat analytické aparáty na resortech – zejména přímo na MMR jako „servisní jednotka TIA“
 - » je žádoucí na TIA kooperovat meziresortně v ranných fázích tvorby politik (např. věcný záměr, RIA, příprava programové dokumentace)
 - » je žádoucí podpořit zájem a budovat dovednosti „odspoda“ na úrovni věcných útvarů a jejich tematických agend

Děkuji za pozornost

Alexandre Reznikow – alexandre.reznikow@mmr.gov.cz